

Muistio Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.:n puoluerahoituksen tarkastamisesta ajalta 1.9.2018– 31.08.2020

Yleistä

Valtiontalouden tarkastusvirasto on puoluelain (10/1969) 9 e §:n 1 momenttiin perustuen tehnyt puoluerahoitusta koskevan tarkastuksen valtionavustusta saaviin puolueisiin sekä niiden naisjärjestöihin ja eräisiin piirijärjestöihin. Tarkastus Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.:een on kohdistunut aikaan 1.9.2018–31.8.2020.

Tarkastuskohdekohtaiset havainnot annetaan muistiona kullekin 49 tarkastuskohteelle sekä asianomaiselle puolueelle. Kaikista muistioista koostettava kertomus annetaan vuonna 2021 eduskunnalle.

Tarkastuksen ovat suorittaneet johtava tilintarkastaja, JHTT Klaus Krokfors, johtava tilintarkastaja Pontus Londen ja ylitarkastaja Hanna Surakka. Tarkastusta on valvonut johtaja, JHT Jaakko Eskola.

Tarkastuskohteille on ilmoitettu tarkastuksesta 6.4.2020. Puolue on toimittanut pyydetyn ennakkomateriaalin ja tarkastuspalaveri pidettiin 7.9.2020 videoyhteyksin. Tarkastuspalaveriin osallistuivat hallintopäällikkö Ville Wallin sekä pääkirjanpitäjä Eija Velho.

Valtiontalouden tarkastusvirastolle toimitetut tilinpäätöstiedot

Toimintakertomukset 2018 ja 2019 lisättiin puoluerahoituksen järjestelmään tarkastuksen aikana. Tämän lisäyksen jälkeen Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.:n tilinpäätöstiedot on tarkastusajalta toimitettu puolue- ja vaalirahoitusjärjestelmään puolelain mukaisesti. Tilintarkastuskertomuksiin sisältyy puolelain 9 c §:n edellyttämät lausumat.

Kirjanpidon menettelyt puoluerahoituksen näkökulmasta

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.:n tilinpäätös koostuu SDP:n osuudesta ja Sosialidemokraattisten Naisten osuudesta, sekä niiden yhdistetystä tuloslaskelmasta ja taseesta. Sosialidemokraattiset Naiset toimii rekisteröimättömänä yhdistyksenä, vaikka toiminta on vakiintunutta. Tarkastuksessa saadun tiedon mukaan jatkossa Sosialidemokraattisille Naisille perustetaan puolueen kirjanpitoon oma kustannuspaikka.

Puoluerahoitusta koskevat ajantasaiset ilmoitukset ja tukirajoitusten noudattaminen

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p. on tehnyt ajantasaisia ilmoituksia puolue- ja vaalirahoitusjärjestelmään 2 000,00 euron edestä ajalta 01-08/2020, 95 697,26 euron edestä vuodelta 2019 ja 100 000,00 euron edestä vuodelta 2018.

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p. on eritellyt eduskuntavaalien 2019 vaalikampanjan kuluja ja rahoitusta koskeviin erittelyihin yksityishenkilöiltä saatuja, yli 1 500 euron tukisuorituksia yhteensä 26 817,38 euron verran ja muilta tahoilta saatuja, yli 1 500 euron tukisuorituksia yhteensä 244 484,44 euron verran; europarlamenttivaalien 2019 vaalikampanjan kuluja ja rahoitusta koskeviin erittelyihin muilta tahoilta saatuja, yli 1 500 euron tukisuorituksia yhteensä 61 817,96 euron verran. Tarkastuksessa todettiin, että edellisten vuosien tapaan puolue maksaa keskitetysti eri toimijoille mm. mainoskulut vaaleja varten. Tämän jälkeen puolue laskuttaa joko ehdokasta tai ehdokkaan tukiyhdistystä, joka

maksaa osuutensa puolueen tilille. Näistä saaduista suorituksista puolue ei ole tehnyt ajantasaisia ilmoituksia. Suosittelemme harkitsemaan näiden saatujen suoritusten ilmoittamista ajantasaisiin ilmoituksiin.

Valtionavustuksen siirtämistä ja käyttöä koskevat menettelyt

Valtionavustustilityksensä 2019 mukaan Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p. on saanut vuonna 2019 valtionavustusta 5 630 650,00 euroa (täsmää puoluetukipäätökseen). Tilityksen mukaan Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p. on siirtänyt edelleen valtionavustusta yhteensä 2 200 682,00 euroa, josta piirijärjestöille 946 142,00 euroa, naisjärjestöille 281 533,00 euroa (5%) ja muille (Sosialidemokraattiset Opiskelijat ry, Kristilliset Sosialidemokraatit ry, Kustannus Oy Demokraatti, Ajan Sana Oy, Arbetsförlaget sekä Osk Kansan Valta) 973 007,00 euroa.

Tarkastuksen aikana korjattiin piirien valtionavustuksia, ja korjausten jälkeen puolueen tilityksissä eriteltyt piireille siirretyt avustusmäärät täsmäävät piirien tilityksiin.

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p. on tehnyt valtionavun käytöstä ja valvonnasta sopimukset valtionavustuksen saajien kanssa lukuun ottamatta Ajan Sana Oy:tä. Sopimusten voimassaolo on 1.5.2019-30.4.2023. Suositellaan, että sopimukset tehdään vuosittain, jotta niiden sisältämä tieto olisi ajantasaista.

Sosialidemokraattisten Naisten kirjanpidosta on siirretty valtionavustusta eteenpäin 32 290,64 euroa v. 2019. Tarkastuksen aikana Sosialidemokraattiset Naiset / Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p. on tehnyt sopimukset valtionavustuksen käytöstä naispiirien kanssa. Sopimusten voimassaolo on 1.1.2020-30.4.2023. Suositellaan, että sopimukset tehdään vuosittain, jotta niiden sisältämä tieto olisi ajantasaista.

Valtioneuvoston vuoden 2018 avustuspäätöksen liitemuistion mukaan Valtiontalouden tarkastusviraston huomioiden pohjalta selvitetään tarvetta puoluelain 9 §:n muuttamiseksi. Lain mukaan puolueen avustuksesta osa voidaan osoittaa muun yhdistyksen toiminnan tukemiseen, mutta avustusehdoissa mainitaan myös muu yhteisö tai säätiö. Valtioneuvosto on 21.1.2019 pyytänyt oikeusministeriötä käynnistämään asiaa koskevan lainsäädäntöhanke, ja sitä valmistelee parlamentaarinen työryhmä.

Edellisen tarkastuksen huomioita

Valtiontalouden tarkastusviraston vuonna 2018 toteuttaman valvonnan muistiossa on mainittu vuoden 2017 valtionavustustilityksen osalta seuraavasti: ”Puolueen valtionavustustilityksen mukaan Uudenmaan piiri on saanut avustusta 69 129 euroa, mutta Uudenmaan Sosialidemokraatit ry:n oman tilityksen mukaan avustusta on saatu 68 130 euroa. Ero tulee selvittää ja korjata.” Tilitys korjattiin tämän tarkastuksen aikana.

Hanna Surakka
ylitarkastaja